

Õiguskantsler

Meelis Kukk
Juhataja
Tallinna Lastekodu
info@tallinnalastekodu.ee

Teie nr

Meie 22.08.2025 nr 7-8/251290/2506158

Kontrollkäik Tallinna Lastekodu Mustamäe majja

Austatud juhataja

Õiguskantsleri nõunikud kontrollisid 30. mail 2025 ette teatamata Tallinna Lastekodu Mustamäe maja (edaspidi: asenduskodu) tegevust. Täna asenduskodu meeldiva ja asjaliku koostöö eest.

Mustamäe majas osutatakse asendushooldusteenust 24 sügava ja raske puudega lapsele. Kontrollkäigu ajal elas asenduskodus 19 last. Kasvatajatega asenduskoduteenust osutatakse neljas peres. Õiguskantsleri nõunikud tegid ringkäigu kõigis neljas peres, tutvusid asutuse dokumentidega ning vestlesid töötajatega.

Hea meel oli näha, kui soojalt, mõistvalt ja lugupidavalt suhtuvad töötajad igasse lapsesse ja kuidas arvestatakse nende kõigi eripäraseid vajadusi. Töötajad oskavad märgata, millal laps hakkab ärevaks muutuma ja teavad, kuidas asjatundlikult olukorda lahendada. Mõnes peres on töö väga pingeline, mistõttu on korraka tööks kaks kasvatajat ning lapsi on peres vähem kui kuus, mis on õigusaktidega sätestatud suurim laste arv peres. Sellegipoolest vahetuvad töötajad tihti, mis ei mõju hästi neile lastele, kellel on muutustega raske kohaneda. Töötajad sooviksid rohkem koolitusi, mis käsitleksid just puuetega lastega tegelemist.

Kasvatajad teevad tihti väljasõite, näiteks viiakse lapsi mere äärde ja kelgutama, mis lastele väga meeldib ja nende ellu vaheldust toob. Toiduvalmistamisel arvestatakse iga lapse eripärasid.

Palun asenduskodul järgida ravimite hoidmise nõudeid. Töötajatega tuleks läbi arutada, kuidas leida suure erivajadusega laste eest hoolitsemiseks parimaid lahendusi, mis arvestaks võimalikult hästi laste huve.

Ootan Teilt 31. jaanuariks 2026 tagasisidet, kuidas olete kokkuvõttes antud soovitusi järginud.

Olme ja laste eest hoolitsemine

Asenduskodu hoonele on hea ligipääs ja majas on head olmetingimused. Ruumides oli tehtud remonti ning need olid hubaselt sisustatud. Mõne toa sisustus oli napim kui teistes tubades, kuid selle põhjuseks on laste eripära. Töötajad märkisid, et remonditud ruumides on uus ventilatsioonisüsteem taganud parema sisekliima ning see on mõjunud hästi ka laste tervisele – on olnud vähem haigestumisi.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Õueala rajamisel on arvestatud puudega laste erivajadusi. Rõõmustab see, et kõigi lastega käiakse regulaarselt õues. Õue aidatakse ka need lapsed, kes saavad liikuda vaid ratastoolis või kohandatud käru. Laste jaoks on olemas kvaliteetsed põetus-, hooldus- ja liikumisabivahendid, paljudes ruumides on ka statsionaarsed ergonoomilised lingtõstukid. Hea on see, et mitmed tugiteenused on lastele tagatud asenduskodus kohapeal (nt füsioteraapia).

Tekkis kahtlus, kas ühe lapse kohandatud käru kasutatakse alati sihipäraselt. Lapsele on käru soetatud seetõttu, et oma eripärade tõttu vajab ta pärast sööki stabiilset ja rahulikku keskkonda, kus istuvas asendis olla. Laps on väga liikuv ja ettearvamatu käitumisega ning vajab pidevat järelevalvet. Valvamise lihtsustamiseks oli lapse magamistoa ukse ees ka kõrgem turvapiire. Nii käru kui ka piiret kasutati muu hulgas selleks, et töötajad suudaksid lapse järele pidevalt valvata nii, et ka teised lapsed ei jääks samal ajal vajaliku tähelepanuta. Kontrollkäigul jäi kahtlus, et last pannakse kärusse istuma ning piiratakse tema liikumist sagedamini ja kauem, kui see meditsiinilistel põhjustel tingimata vajalik on.

Palju tähelepanu vajava lapse toetamisel võib abi olla tugiisikust ([sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) § 23). Seda on sobivaks lahenduseks peetud mitmes õiguskantsleri kontrollitud asenduskodus (nt Viljandi Perekodus ja Narva Sotsiaaltöökeskuses). Veel tuleb kaaluda, kas selles peres töötavatest kasvatajatest alati piisab. [SHS](#) § 45⁸ lõikes 2 on sätestatud, kui palju peab olema asenduskodus kasvatajaid, kuid inimesi tööle võttes tuleb lähtuda eeskätt laste tegelikust järelevalve- ja hooldusvajadusest. Eriti suure abivajadustega laste eest hoolitsemisel võib olla vaja võtta tööle rohkem kasvatajaid.

Palun arutage töötajatega läbi, kuidas korraldada igapäevaelu ka suure erivajadusega laste eest hoolitsemisel, et oleks arvestatud seda, mis on neile parim.

Asenduskodu töö korraldamine ja laste elukorraldus

Kontrollkäigul selgus, et asenduskodus elab lapsi, keda on korduvalt ühest perest teise ümber kolitud. Kolimiste käigus on vahetunud nii laste toakaaslased kui ka laste eest hoolitsevad täiskasvanud.

Lapse asendushooldusel on oluline järjepidevus ja stabiilsus, mis võimaldab lapsel hoida emotsionaalseid suhteid oma hooldajatega ([ÜRO lapse õiguste konventsiooni](#) (LÕK) art 20). Asendushoolduse korralduse sagedane muutmine mõjub kahjulikult lapse arengule ja ei soodusta kiindumussuhete loomist ([ÜRO suunised laste asendushoolduse kohta](#), p 60).¹

Laste ümberpaigutamist ühest perest teise tuleks vältida, välja arvatud juhul, kui see on lapse huvidest lähtuvalt vajalik. Sellise otsuse peab asenduskodu tegema koos lapse eestkostjaga, otsust tuleb põhjalikult kaaluda ja põhjendada. Tuleb arvestada, et puuetega lastel võib olla tavalisest keerulisem kohaneda uue keskkonna ja uute kasvatajatega ning kiindumussuhte tekkimine võib võtta rohkem aega. Seetõttu on stabiilsuse hoidmine eriti oluline. Palun asenduskodul korraldada töö peredes nõnda, et lapsi ei viidaks ühest perest teise, kui selleks ei ole lapse vajadustest tingitud kaalukat põhjust.

Asenduskodu kõigi kasvatajate andmeid ei olnud kantud [majandustegevuse registrisse](#). Teenuseosutaja peab tagama, et registris oleks õige info ([majandustegevuse seadustiku üldosa](#)

¹ Vt ka [asenduskoduteenuse analüüsi](#), lk 46.

[seaduse § 30 lg 5](#)) ning et see esitataks registripidajale esimesel võimalusel ja õigeaegselt. Majandustegevuse registris peavad kajastuma õiged andmed.

Ravimite käitlemine

Asenduskodu peredes hoiti ravimeid kööginurga kappides või sahtlites ning mitmes peres ei olnud ravimikapid/sahtlid lukustatud. Ühes peres olid ka ravimipinalid jäetud lahtiselt köögikapile.

Ravimite säilitamisel tuleb vältida nende sattumist kõrvaliste isikute kätte ([ravimiseaduse](#) § 34 lg 1). Lukustamata kapis hoitavad ravimid võivad sattuda laste kätte ning seada ohtu nende elu ja tervise. [SHS](#) § 45⁵ lõike 1 järgi peab asenduskodu lastele olema tagatud turvaline elukeskkond. Palun jälgida, et ravimeid hoitaks lastele kättesaamatult.

Palun Teilt 31. jaanuariks 2026 tagasisidet, kuidas olete neid soovitusi järginud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet, Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

Eva Lillemaa 6938430
Eva.Lillemaa@oiguskantsler.ee

Margit Sarv 6938424
Margit.Sarv@oiguskantsler.ee